

Biblioteksplan

Syftet med planen är att få en samlad bild av biblioteksverksamheten i Ludvika kommun samt befästa bibliotekets roll. Planen skall ange mål och riktning. Planen skall utvärderas av berörda nämnder varje år samt revideras i fullmäktige vid behov. Vid större verksamhetsförändringar som rör biblioteksområdet ska förvaltningarna konsultera varandra.

Plan för folkbiblioteket

Ludvika kommunbibliotek

Bibliotekets vision är att vara ett välkomnande bibliotek som är öppet och tillgängligt för alla, där barn, unga, äldre samt personer med funktionsnedsättning är prioriterade.

Ludvika kommunbibliotek består av ett huvudbibliotek och tre filialer. Biblioteket ska vara kommuninnevärnarnas självklara informationscentrum. Bibliotekets hemsida skall vara lätt att hitta, aktuell och lättanvänd.

Barn- och ungdom

Biblioteket ska stimulera till läslust. God tillgång till skönlitteratur på rätt nivå är viktig för barnens läsintrasse.

Biblioteket skänker en bok till alla nyfödda i Ludvika kommun i samarbete med BVC. I samband med detta får föräldrarna information om språkets betydelse för barnets utveckling.

För förskolan ordnas läsfrämjande aktiviteter och utskick av boklådor.

Ordna läsfrämjande verksamhet för ungdomar.

Andra språk än svenska

Bibliotekets uppdrag att stimulera till läsning gäller även andra språk än svenska. Lexikon, ordböcker och barnlitteratur på aktuella invandrarspråk skall prioriteras vid inköp.

Äldre och personer med funktionsnedsättning

Bibliotekslokalerna ska vara tillgängliga. Biblioteken ska erbjuda anpassade medier för personer med funktionsnedsättning.

Biblioteket bedriver Boken kommer-verksamhet, vilket innebär att personer som är förhindrade att själva ta sig till biblioteket får hem en boklåda varje månad. Tjänsten är gratis.

Socialbibliotekarien ansvarar för bibliotekets tillgänglighetsfrågor och deltar kontinuerligt i utbildningar rörande bibliotekens service. Målet är att kulturombuden i vård- och omsorgsverksamheterna två gånger per år ska informeras av socialbibliotekarien om anpassade media.

Personalens kompetens

Bibliotekspersonalen ska vara kompetent och välutbildad och kunna möta låntagarnas krav och skilda behov. Kritik och klagomål skall ses om ett verktyg för att förbättra servicen. Rutiner för klagomålshantering samt uppföljning av dessa skall finnas.

Vård och omsorg

Läsombud och kulturombud

Läsombud finns inom LSS:s områden daglig verksamhet och bostäder med särskild service.

Att vara läsombud innebär att:

- informera övrig personal hur man läser för personer med begåvningsmässiga funktionshinder på olika nivåer.
- ge stöd och råd till sina arbetskamrater angående lättläst
- hålla högläsning för brukare
- ha kännedom om litteratur inom området lättläst
- hjälpa brukare hitta litteratur

Utveckling

Målet är att alla verksamheter inom vård- och omsorgsnämndens ansvar för äldre och funktionshinder i framtiden ska ha ett kulturombud, med ansvar att samarbeta med bibliotekets socialbibliotekarie. Förändringen innebär att ansvaret inte bara täcker litteratur utan kultur i alla dess former. Under uppbyggnadsarbetet av detta ansvarar enhetschefen för demensboendet Skogen vid Vård- och omsorgsförvaltningen för att vara kontaktperson mot socialbibliotekarien.

Utbildning

Mål för biblioteket i gymnasieskolan

- Biblioteket ska vara en levande miljö som främjar lärande och som stimulerar elevernas lust att läsa.
- Eleverna ska ha tillgång till elektroniska och tryckta källor.
- Nyckelord för elevernas arbete är medie- och informationskunnighet (MIK), källkritik, reflektion, analysförmåga, förståelse och empati.
- Bibliotekariens uppgift är att främja läsning och att samarbeta med lärarna kring medie- och informationskunnighet.

Mål för skolbiblioteken i grundskolan

- Skolbiblioteket är en del av skolans informations- och kunskapscentrum. I skolbiblioteket ska elever och pedagoger kunna söka och värdera information. I skolbiblioteket finns olika medier.
- Genom att pedagogerna på varje skola har kunskap om skolbibliotekets utbud av lämplig litteratur för den enskilde eleven kan elevernas språkutveckling främjas och läslust stimuleras.
- Ett bibliotek med för åldersgruppen anpassad litteratur ska finnas på varje skola.
- Det ska finnas tillgång till och kunskap om anpassade medier för bland annat: elever med läs- och skrivsvårigheter, dyslektiker, elever med andra språkbakgrunder.
- Skolbiblioteket ska ha en kulturell funktion och bidra till elevernas självförståelse och utveckling.
- Eleverna ska läras att även utnyttja folkbibliotekets resurser.
- Skolbiblioteksorganisationen ska samverka med folkbiblioteken.
- Alla skolor ska sträva efter att uppnå målen för skolbiblioteken i kommunens biblioteksplan.
- Varje skola följer upp skolbiblioteket utifrån målen för skolbiblioteken i grundskolan i kommunens biblioteksplan, i den egna skolans systematiska kvalitetsarbete.
- Skol- och lärarbibliotekarierna ingår i ett nätverk för grundskolorna i kommunen. Nätverket träffas minst 1 gång/termin.

Skol- eller lärarbibliotekarie ska finnas på varje skola. Skolbiblioteken och inköp av biblioteksmedia ska kunna följas upp som en egen verksamhet i ekonomisystemet.

Samarbetsformer

En central referensgrupp ska finnas som även kan diskutera andra kulturfrågor. Skolan representeras av en representant för förvaltningsledningen, en skol/lärarbibliotekarie, en förskolechef samt en rektor. Representanterna utses av respektive rektorsgrupp. Från folkbiblioteken deltar barnbibliotekarien samt representanter utsedda av bibliotekschefen. Bibliotekschefen sammankallar gruppen en gång per halvår.

Skol- och lärarbibliotekarierna i grund-, grundsärskola, gymnasieskolorna och barnbibliotekarien träffas en gång per år. Referensgruppen utser sammankallande.

Socialbibliotekarien anordnar regelbundet utbildning för lärar- och skolbibliotekarien i anpassade media.

Samverkan mellan förskoleklass, grundskola, grundsärskola och folkbibliotek

Förskoleklass

Erhålla eget lånekort på folkbiblioteket.

Introduktion med "bibliotekslek" och sagoläsning.

Regelbundna besök på bibliotek i närområdet, dock minst fyra ggr/år.

Kulturbussen kan användas om biblioteket inte ligger inom gångavstånd.

Åk 1 - åk 3

Fortsatt kontakt med folkbiblioteket, dock minst två ggr/år.

Läslusten är prioriterad och skall stimuleras, gärna med bokprat av person som inte dagligen har anknytning till skolan.

Folkbiblioteket erbjuder personal som på föräldramöten kan informera om vikten av läsning samt ge boktips.

Åk 4 - åk 6

Regelbundna kontakter med folkbiblioteket minst två ggr/år i åk 4 och 5.

Åk 6 skall besöka huvudbiblioteket. Eleverna ska få enkel bibliotekskunskap som att skilja mellan skön- och facklitteratur och hur man hittar böcker på barn- och ungdomsavdelningen.

Åk 7 - åk 9 (årskurs 10)

Eleverna kan erbjudas en biblioteksaktivitet inom elevens val i åk 7.

Åk 8 besöker folkbiblioteket för information om vad biblioteket erbjuder.

Ansvarsfördelning mellan folkbibliotek och grundskola

- Skolan ansvarar för att eleverna ges möjlighet att besöka biblioteket.
- Folkbiblioteket skickar varje hösttermin ut erbjudande om biblioteksbesök.
- Skolan tar kontakt med folkbiblioteket för att boka besökstider.
- Skolan ansvarar för transporten mellan skola och bibliotek.
- Folkbiblioteket ansvarar för att barnen erhåller lånekort.
- Folkbiblioteket erbjuder bokprat och/eller annan lässtimulerande verksamhet.

Alla elever ska under sin skolgång få minst ett författarbesök. Författarbesöken beslutas av referensgruppen

Utvärdering

Verksamheten utvärderas av representanter för skola och folkbibliotek i mitten av juni varje år.

Lagar som reglerar biblioteksverksamheten**Bibliotekslag (2013:801)**

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet och utgörs av:

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. högskolebibliotek,
5. lånecentraler, och
6. övrigt offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

Ändamål

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, landstingen, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar landstingen och de kommuner som inte ingår i ett landsting.
4. För högskolebibliotek vid universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
5. För lånecentraler ansvarar staten.
6. För övrigt offentligt finansierad biblioteksverksamhet ansvarar den som enligt särskilda bestämmelser är huvudman för verksamheten.

Om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs av någon annan än huvudmannen ansvarar huvudmannen för att den som driver biblioteket följer bestämmelserna i denna lag.

Prioriterade grupper

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Folkbibliotek

6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild

uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje landsting och de kommuner som inte ingår i ett landsting ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande informations- och medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande.

Skyldigheten att avgiftsfritt ställa litteratur till förfogande gäller inte för folk- eller skolbibliotek.

16 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att folk- eller skolbibliotek avgiftsfritt ställer litteratur till förfogande för ett bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet som är beläget utanför kommungränsen.

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

Utdrag ur sekretesslagen Lag (1989:713)

Kapitel 9, 22§ Sekretess gäller i biblioteksverksamhet för uppgift i register om enskilda lån, reservation eller annan form av beställning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider skada eller men.